МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«До захисту допущено»
Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО
(підпис)
«_____» _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми «Фінанси і аудит підприємництва»

на тему: «**Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства**»

Здобувачки групи Ф.мдн-21р Салівон Дар`ї Анатоліївни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Дар`я САЛІВОН
(підпис)

Керівник доц. д.е.н. _____ Олексій ЗАХАРКІН
(підпис)

Суми 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО
(підпис)
«25» вересня 2023 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістр

Здобувачки групи Ф.мдн-21р інституту (центру) ЦЗДВН
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Салівон Дар`ї Анатоліївни

Тема роботи: «**Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства**»

Затверджено наказом по СумДУ № 1328- VI від 22 листопада 2023р.

Термін здачі здобувачкою завершеної роботи 29 листопада 2023р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали статистичної звітності, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):
1. Роль та місце ліквідності та платоспроможності підприємства в сучасному економічному середовищі;
2. Стратегічно-тактичний інструментарій управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства.

Дата видачі завдання: «25» вересня 2023 р.

Керівник доц., д.е.н. проф. _____ Олексій ЗАХАРКІН
(підпис)

Завдання прийнято до виконання
«25» вересня 2023 р. _____ Дар`я САЛІВОН
(підпис)

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи магістра на тему:
Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства
Здобувачки Салівон Дар`ї Анатоліївни

Зміст кваліфікаційної роботи викладено на 41 сторінці, список використаних джерел містить 38 найменувань. Робота містить 7 таблиць, 9 рисунків.

Актуальність теми роботи

Питання управління ліквідністю та способи її оптимізації стають надзвичайно актуальними під час економічної нестабільності, впливаючи як на державний сектор, так і, перш за все, на приватний бізнес.

Метою даної роботи є дослідження підходів до управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства в системі його фінансового менеджменту.

Об'єкт дослідження – процеси управління оборотними коштами та поточними зобов'язаннями підприємства для забезпечення його ліквідності та платоспроможності.

Предмет дослідження – економічні відносини що виникають на різних рівнях фінансового менеджменту та спрямовані на забезпечення необхідного рівня ліквідності та платоспроможності підприємства.

Методи дослідження –порівняння, графічний аналіз, узагальнення, дедукція, індукція.

У першому розділі магістерської роботи досліджуються роль та місце ліквідності та платоспроможності підприємства в сучасному економічному середовищі. У другому розділі розглядаються теоретико-методичні засади управління позиковим капіталом підприємства.

Інформаційною основою є матеріали вітчизняних та іноземних монографій, періодичних статей, мережі Інтернет, фінансові дані роботи підприємства, інші інформаційні джерела..

Ключові слова: ліквідність активів, ліквідність балансу, платоспроможність, коефіцієнти ліквідності, фінансовий аналіз.

ЗМІСТ

ВСТУП 5
1 РОЛЬ ТА МІСЦЕ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ 7
1.1 Теоретичні узагальнення щодо сутності ліквідності та платоспроможності підприємства 7
1.2 Аналіз рівня ліквідності балансу на підприємствах України 11
2 СТРАТЕГІЧНО-ТАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА 15
2.1 Теоретична аспекти та фактори впливу на характеристики платоспроможності та ліквідності підприємства 15
2.2 Архітектоніка механізму управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства 20
2.3 Коефіцієнтний аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства 24
2.4 Оцінювання ефективності управління ліквідністю та платоспроможністю на прикладі ВТКП «Роменський меблевий комбінат» 27
2.5 Основні напрями підвищення ефективності процесу управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства 32
ВИСНОВКИ 35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 37

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах непередбачуваної ринкової економіки, що часто зазнає негативних впливів та кризових ситуацій, відстеження та зворотній зв’язок на зміни у ліквідності підприємства визначають основу його управлінської стратегії. Питання управління ліквідністю та способи її оптимізації стають надзвичайно актуальними під час економічної нестабільності, впливаючи як на державний сектор, так і, перш за все, на приватний бізнес.

Ліквідність характеризує можливість компанії швидко та без проблем перетворити свої активи на кошти. Іншими словами, це міра, що показує здатність компанії своєчасно задовольняти короткострокові боргові зобов'язання перед своїми кредиторами, як-от постачальники чи банки. Це тісно пов'язані з платоспроможністю, що відбиває здатність підприємства виконувати свої платіжні зобов'язання. Хоча ці терміни багато в чому схожі, вони не ідентичні: компанія може мати проблеми з платоспроможністю, спираючись на грошові потоки, але при цьому зберігати ліквідність за даними балансу. Так, ідеальне підприємство, володіючи високою інвестиційною привабливістю та платоспроможністю, демонструє високу ліквідність, що є запорукою його фінансової стабільності.

Ліквідність та платоспроможність відносяться до ключових показників фінансової роботи компанії в умовах непередбачуваної ринкової економіки. Компанія з гарною платоспроможністю має ряд переваг перед конкурентами, таких як можливість залучати більші інвестиції, взаємодію з надійними партнерами та наймом висококваліфікованих фахівців. Зазвичай фірми з високою фінансовою стабільністю менш схильні до раптових змін на ринку і мають менший ризик банкрутства. У зв'язку з цим підтримання та моніторинг ліквідності підприємства залишається вічно актуальним завданням.

Управління ліквідністю компанії спрямоване на те, щоб, спираючись на актуальні фінансові дані, керівництво отримувало точну інформацію про стан активів та зобов'язання організації. Це дозволяє аналізувати дебіторську та кредиторську заборгованість та оцінювати динаміку змін у бухгалтерському балансі. Для ефективного досягнення цієї мети керівники підприємства повинні регулярно проводити наради, на яких розглядається фінансова та економічна

динаміка організації, виявляються слабкі місця, обговорюються методи вирішення проблем, визначаються потенційні ризики та розробляються заходи щодо їх мінімізації чи усунення.

Методологічні та методичні принципи управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства аналізуються в роботах вітчизняних та зарубіжних науковців та практиків. Аналізуючи ці праці, можна відзначити внесок таких науковців як: Sitinjak C., Johanna A., Білявська А.В., Мізунська І.Р., Бут О.А., Корнєва Н.О., Лопатовська О., Люта О.В., Пігуль Н.Г., Мулик Я. та інших.

Метою даної роботи є дослідження підходів до управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства в системі його фінансового менеджменту.

Об'єкт дослідження – процеси управління оборотними коштами та поточними зобов'язаннями підприємства для забезпечення його ліквідності та платоспроможності.

Предмет дослідження – економічні відносини що виникають на різних рівнях фінансового менеджменту та спрямовані на забезпечення необхідного рівня ліквідності та платоспроможності підприємства.

Завдання дослідження:

– зробити теоретичні узагальнення щодо сутності ліквідності та платоспроможності підприємства;

– проаналізувати аспекти та фактори впливу на характеристики платоспроможності та ліквідності підприємства;

– розглянути архітектоніку механізму управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства;

Методи дослідження –порівняння, графічний аналіз, узагальнення, дедукція, індукція.

У першому розділі магістерської роботи досліджуються роль та місце ліквідності та платоспроможності підприємства в сучасному економічному середовищі. У другому розділі розглядаються теоретико-методичні засади управління позиковим капіталом підприємства.

Інформаційною основою є матеріали вітчизняних та іноземних монографій, періодичних статей, мережі Інтернет, фінансові дані роботи підприємства, інші інформаційні джерела.

1 РОЛЬ ТА МІСЦЕ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

1.1 Теоретичні узагальнення щодо сутності ліквідності та платоспроможності підприємства

Термін «ліквідність» витікає з латинського слова «liquidus», що означає рідкий або змінний, акцентуючи на можливість легкої зміни чи переміщення. В німецькому контексті це слово вживалося у банківництві для опису характеристик грошей. На загальних підставах, ліквідність вказує на спроможність активів підприємства бути легко мобілізованими. Сьогодні у фінансах під цим терміном зазвичай розуміють можливість легкої та швидкої продажу чи конвертації активів в гроші. Якщо дивитися на ліквідність як на кількісний показник, то це є інверсія часу, потрібного для конвертації активу в готівку.

Існують два основних погляди на визначення ліквідності. За першим підходом, це спроможність фірми вчасно виконувати свої короткострокові фінансові зобов'язання, що приближає це поняття до терміну «платоспроможність». Згідно з другим підходом, ліквідність характеризує готовність і швидкість конвертації активів в готівку. Для досягнення ліквідності компанія має збалансувати свої активи і зобов'язання, що знову підкреслює спільність цього поняття з «платоспроможністю».

Дослідження ліквідності балансу компанії дає змогу вивчити взаємозв'язок між зобов'язаннями та активами фірми, а також період погашення позик, кредитів і заборгованості перед кредиторами за допомогою готівкових активів. У простих словах, це здатність підприємства перетворити активи на готівку та виконувати свої фінансові зобов'язання вчасно та без порушень. Балансова ліквідність може слугувати показником платоспроможності та глобальної ліквідності компанії, вказуючи на потребу залучення додаткових фінансових ресурсів при необхідності. Тому загальна ліквідність компанії є більш широким поняттям, ніж ліквідність окремих активів або балансу. Щоб глибше зрозуміти «ліквідність» та її

роль у фінансовому здоров'ї підприємства, важливо провести ясне розмежування з такими поняттями як «платоспроможність» та «фінансова стабільність». Платоспроможність характеризує здатність компанії вчасно виконувати різні фінансові зобов'язання, незалежно від їх типу.

Терміни «платоспроможність» та «ліквідність» часто згадуються в контексті фінансового аналізу та управління. Вони мають схожий економічний вимір, і іноді їх неправильно рівняють між собою у наукових працях. Отже, важливо відрізняти ці поняття.

Ліквідність активів відображає їхню здатність перетворюватися на готівку. Чим швидше актив може бути реалізований без значних втрат, тим він ліквідніший. Аналіз ліквідності допомагає оцінити, як компанія може швидко здійснити продаж своїх активів для погашення зобов'язань. У свою чергу, підприємство вважається ліквідним, якщо воно здатне вчасно виконувати свої зобов'язання перед партнерами, використовуючи як власні, так і залучені ресурси. Тому аналіз ліквідності є ключовим для оцінки платоспроможності компанії.

Аналіз ліквідності балансу є систематичною перевіркою спроможності підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання за допомогою доступних активів. Цей аналіз вимагає групування активів та пасивів на основі певних характеристик: активи ранжуються від найбільш ліквідних до менш ліквідних, тоді як зобов'язання групуються за їх терміном погашення.

Основна мета цього аналізу полягає у визначенні можливості підприємства задовольнити свої фінансові зобов'язання за допомогою активів, які можуть бути швидко конвертовані в готівку. Ідеальна ситуація полягає в тому, щоб терміни погашення зобов'язань співпадали із швидкістю перетворення активів у кошти.

Таким чином, ліквідність балансу відображає здатність компанії своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Активи, які можуть бути швидко реалізовані або мають велику ліквідність, відомі як поточні активи. Їхня характеристика полягає в тому, що їхня вартість може коливатися протягом короткого часу. З іншого боку, активи, які довше перетворюються в готівку, часто вважаються стабільнішими і менш піддаються коливанням у своїй вартості.

Питання управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства піднімаються у працях багатьох вітчизняних та іноземних науковців-фінансистів та практиків. Узагальнення наукового внеску деяких з них наведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Узагальнення наукового внеску авторів до питань управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства

Автори	Авторський внесок
Лопатовська О., Пономарьова К. [15]	За результатами дослідження численних напрацювань визначено «найоптимальніші» на думку авторів трактування понять «ліквідність» та «платоспроможність» підприємства. Було виявлено, що на сьогодні більшість вітчизняних науковців пропонують проводити їхнє дослідження у двох напрямках: аналізувати безпосередньо баланс підприємства і розраховувати певну сукупність відносних показників (коефіцієнтів).
Терен Г.М. [29]	Досліджено економічний зміст та порядок розрахунку показників ліквідності. Виявлено неузгодженості формулювання назв, алгоритмів розрахунку, обґрунтування нормативних значень деяких показників ліквідності. Наведено переваги і недоліки використання окремих показників ліквідності підприємства.
Рудика В.І., Чемчикаленко Р.А., Компанієць А.О. [25]	Доведено, що ліквідність і платоспроможність бізнесу більшою мірою залежать від фінансової стійкості та доступу підприємства до фінансових ресурсів, ніж від рівня та динаміки курсу іноземної валюти та рентабельності бізнесу. Встановлено мультиколінеарність між такими факторами, як оборотність поточних активів і автономія капіталу, оборотність поточних активів і рівень інфляції, облікова ставка НБУ та курс долара США, стан необоротних активів та індекс інфляції.
Корнєва Н.О., Магдун В.І. [14]	Запропоновано основні напрями підвищення платоспроможності підприємства. Удосконалено інструменти регулювання ліквідності підприємства. Розглянуто можливість забезпечення достатнього рівня цих показників на вітчизняних підприємствах. Визначено сутність та основні ознаки ліквідності та платоспроможності підприємства, встановлено підходи до розмежування цих понять.
Мулик Я. [19]	Охарактеризовано систему показників оцінки стану платоспроможності підприємства, розглянуто її концептуальні засади. Запропоновано робочий документ аудитора «Оцінка платоспроможності та фінансової стійкості підприємства», що значно спростить роботу аудитора та буде більш наочно представляти результати проведеного аналітичного дослідження.
Якименко-Терещенко Н., Жадан Т., Лакалін С., Знайченко В. [37]	Доведено, що найбільш небезперечними для підприємства є внутрішні фінансові ризики, зокрема, ризики ліквідності та платоспроможності (фінансової стійкості). Визначено місце обліково-аналітичного забезпечення в системі управління ризиками підприємства. Сформульовано головну мету, розкрито коло завдань, перелік суб'єктів та об'єктів управління ризиками підприємства. Охарактеризовано основні функції, принципи та методи управління ризиками підприємства.
Черняєв О.С., Ігнатенко Н.В., Виноградня В.М. [35]	Зроблено висновок, що що від того, наскільки раціонально фінансові ресурси будуть використовуватись в компанії, залежить її фінансовий стан та конкурентоспроможність. Безперервний моніторинг показників ліквідності компанії – запорука її фінансового благополуччя, загальної ефективності економічної діяльності.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій, присвячених проблемам управління ліквідністю та платоспроможністю підприємств продемонстрував наявність публікацій за даною тематикою таких науковців-фінансистів як: Dang T.L., Ly Ho [2], Виноградня В.М., Бурдонос Л.І. [11], Корнєва Н.О., Магдун В.І. [14], Роганова Г.О., Щербакова К.В. [24], Халатур С.М., Кравченко М.В., Матвієнко А.О. [32] та інших.

Доповнює аналіз наукового інтересу до проблем управління ліквідністю та платоспроможності підприємств було проведено аналіз кількості пошукових запитів за допомогою сервісу Google Trends. В якості пошукових термінів використовувалися такі поняття як: ліквідність, платоспроможність а також для порівняння було використано інші показники фінансового стану: фінансова стійкість, рентабельність (рис. 1.1).

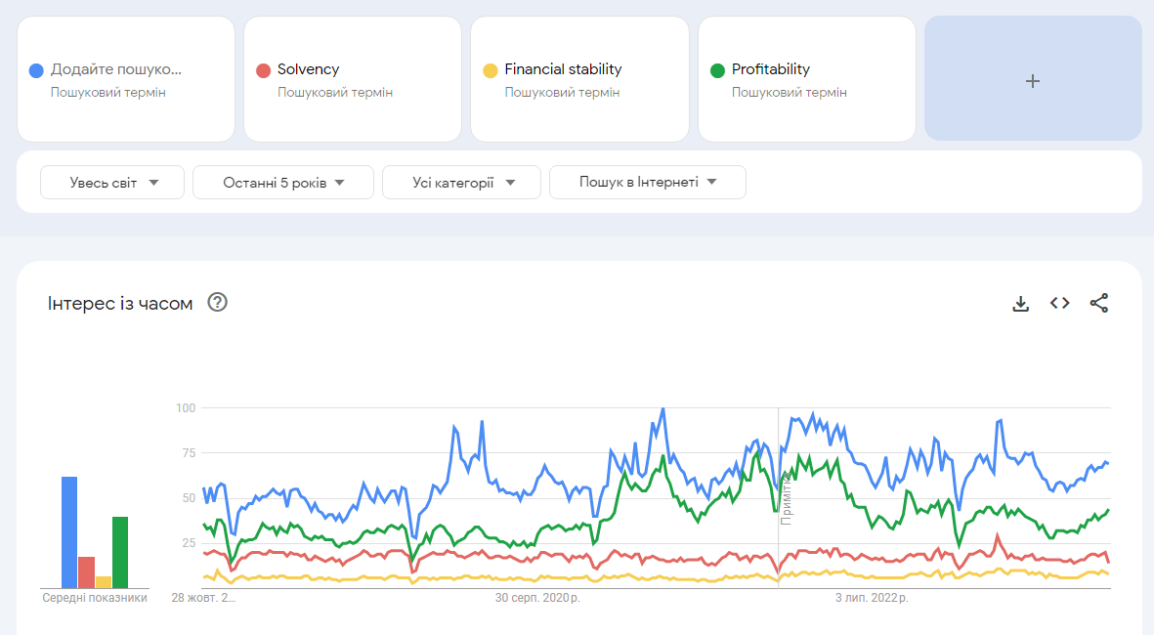

Рисунок 1.1 - Дослідження наукового інтересу до питань управління ліквідність та платоспроможність підприємства [авторська розробка]

Рисунок 1.1 демонструє, що серед пошукових запитів із всіх синонімічних понять та визначень, найбільший інтерес викликає саме термін «ліквідність». Це ще раз підтверджує актуальність даної роботи та говорить, що ліквідність є виступає ключовим показником фінансового стану підприємства.

1.2 Аналіз рівня ліквідності балансу на підприємствах України

Для аналізу рівня ліквідності підприємств України проаналізуємо статистичні дані щодо їх оборотних активів та поточних зобов'язань, наведені на сайті державної служби статистики України [22]. Аналіз доцільно проводити в розрізі підприємств різних розмірів. Динаміка зміни коефіцієнту поточної ліквідності, або покриття наведена на рис. 1.2.

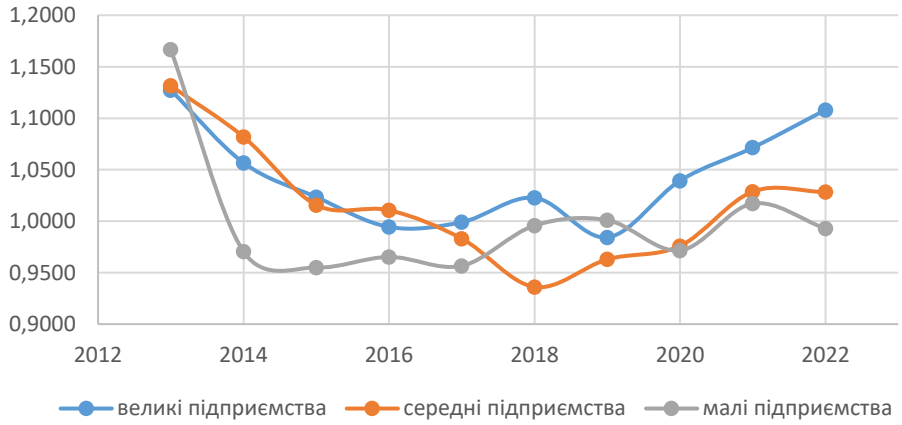

Рисунок 1.2 – Динаміка коефіцієнту поточної ліквідності (покриття) [авторська розробка]

На основі наданих даних про динаміку коефіцієнту покриття для великих, середніх та малих підприємств з 2013 по 2022 рік, можна зробити наступні висновки.

Великі підприємства: починаючи з 2013 року і до 2017 року спостерігається зниження коефіцієнту покриття, що вказує на погіршення ліквідності або збільшення зобов'язань. З 2018 року починається плавне зростання коефіцієнту, досягаючи піка в 2022 році з показником 1,1081, що є найвищим за останні 10 років. Це може свідчити про зміцнення фінансового стану великих підприємств або про оптимізацію їхніх зобов'язань.

Середні підприємства: якщо в 2013-2016 роках коефіцієнт покриття коливався біля позначки 1, то у 2018 році спостерігається найнижчий показник за весь період – 0,9361. Починаючи з 2019 року, спостерігається тенденція до

відновлення коефіцієнту, але до рівня 2013 року він так і не повернувся.

Малі підприємства: у 2013 році мали підприємства мали найвищий коефіцієнт покриття серед усіх категорій підприємств – 1,1666. Але вже на наступний рік цей показник суттєво знизився. З 2014 по 2019 рік ми спостерігаємо плавну динаміку коефіцієнта покриття з невеликими коливаннями. У 2021 році є певне зростання, але вже в 2022 році показник знову зменшується до 0,9928.

Таким чином, можна сказати, що великі підприємства демонструють позитивну динаміку в останні роки, що свідчить про їх адаптацію до ринкових умов та оптимізацію управління. Середні підприємства мають декілька років з низькими показниками, але починають покращувати ситуацію. Малі підприємства, незважаючи на деякі коливання, у загальному підтримують стабільний рівень коефіцієнта покриття близько до 1, що свідчить про їх здатність покривати свої короткострокові зобов'язання.

Також можна проаналізувати значення коефіцієнту швидкої ліквідності, який розраховується як відношення оборотних активів за мінусом запасів до суми поточних зобов’язань (рис. 1.3).

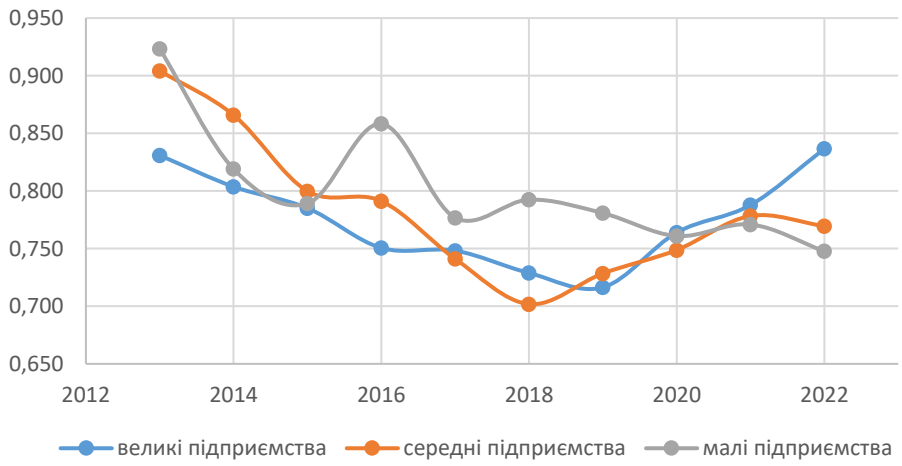

Рисунок 1.3 – Динаміка коефіцієнту швидкої ліквідності [авторська розробка]

На основі представлених даних щодо динаміки коефіцієнта швидкої ліквідності для великих, середніх та малих підприємств протягом 2013-2022 років можна зробити наступні висновки.

Великі підприємства: спостерігається зниження коефіцієнта швидкої ліквідності з 0,831 у 2013 році до 0,716 у 2019 році. Це може вказувати на погіршення здатності підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання без реалізації запасів. З 2020 року коефіцієнт почав зростати, досягаючи 0,837 у 2022 році, що свідчить про поліпшення фінансового стану великих підприємств.

Середні підприємства: починаючи з 2013 року і до 2018 року спостерігається зниження коефіцієнта з 0,904 до 0,702. Це вказує на потенційні проблеми у короткостроковій ліквідності цих підприємств. Починаючи з 2019 року, показник коефіцієнта стабілізується та плавно зростає до 0,769 у 2022 році.

Малі підприємства: хоча у 2013 році малі підприємства мали найвищий коефіцієнт серед усіх типів підприємств (0,923), цей показник знизився до 0,748 у 2022 році. Протягом усього аналізованого періоду коефіцієнт для малих підприємств зазнавав лише невеликих коливань.

Таким чином можна сказати, що великі підприємства показали здатність адаптуватися та покращити свою ліквідність протягом останніх років. Середні підприємства стабілізували свою ліквідність після декількох років зниження. Малі підприємства, хоч і мають певне зниження показника, у загальному підтримують стабільний рівень ліквідності. На основі цього можна сказати, що підприємства різного розміру з роками адаптуються до змінних ринкових умов та знаходять оптимальні стратегії управління своїми активами та зобов'язаннями.

Аналогічно можна проаналізувати динаміку поточної ліквідності (рис. 1.4).

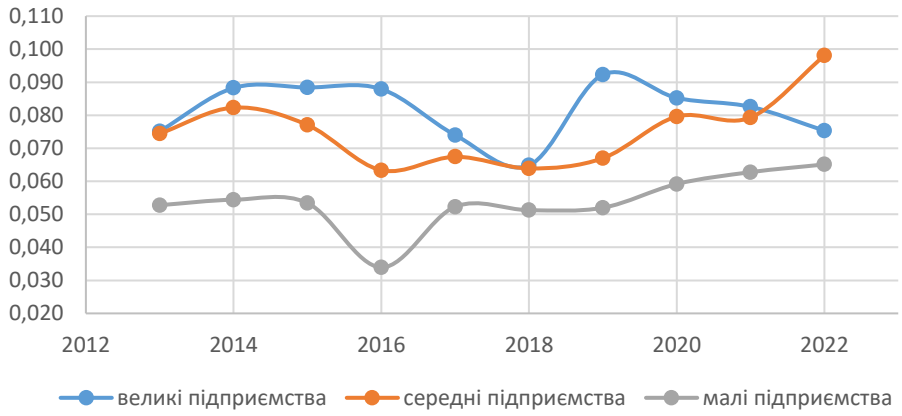

Рисунок 1.4 – Динаміка коефіцієнту абсолютної ліквідності [авторська розробка]

На основі представлених даних щодо динаміки коефіцієнта абсолютної ліквідності для великих, середніх та малих підприємств протягом 2013-2022 років можна зробити наступні висновки:

Великі підприємства: загалом, коефіцієнт абсолютної ліквідності великих підприємств зазнавав коливань протягом дослідженого періоду, але без явних трендів на зростання чи спад. Наприклад, показник коливався від 0,065 у 2018 році до 0,092 у 2019 році.

Середні підприємства: існувало зниження показника коефіцієнта від 0,082 у 2014 році до 0,063 у 2016 році. Проте, починаючи з 2017 року, спостерігається поступове зростання до 0,098 у 2022 році, що є найвищим показником за весь період аналізу для середніх підприємств.

Малі підприємства: малі підприємства продемонстрували стабільний рівень абсолютної ліквідності до 2016 року, після чого показник знизився до 0,034. Але з 2017 року і до 2022 року було відзначено плавне зростання показника.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає здатність підприємства погасити свої короткострокові зобов'язання за рахунок наявних грошових коштів. У великих підприємств показник зазнавав невеликих коливань без явних трендів. Середні підприємства показали значне зростання у здатності покривати свої зобов'язання готівкою в останні роки. Малі підприємства, після короткочасного спаду, також демонструють покращення у цьому показнику.

2 СТРАТЕГІЧНО-ТАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Теоретична аспекти та фактори впливу на характеристики платоспроможності та ліквідності підприємства

Аналіз ліквідності компанії - ключовий етап фінансової діагностики, спрямований на виявлення сильних та слабких моментів у діяльності, а також на оцінку поточної продуктивності та можливостей для майбутнього зростання. Ліквідність відбиває здатність підприємства своєчасно погашати свої зобов'язання. Щоб компанія працювала успішно, необхідно систематично контролювати показники її ліквідності та платоспроможності, теоретична сутність яких наведена на рис. 2.1.

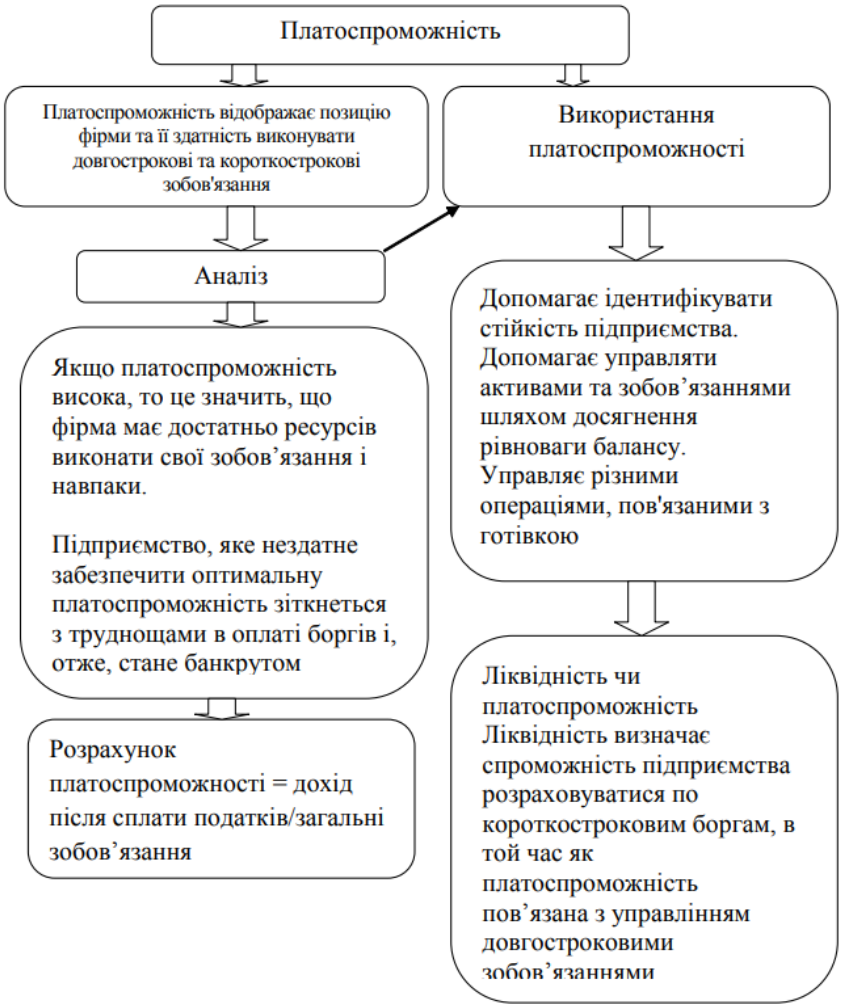

Рисунок 2.1 – Теоретична аспекти платоспроможності та ліквідності [32]

В нашій думці, ключовим завданням аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства є вивчення та отримання важливих та глибоких параметрів, які надають повноцінний зоровий образ фінансової ситуації компанії. Це також включає в себе виявлення тенденцій у структурі активів, пасивів та фінансових взаємовідносин з дебіторами та кредиторами.

Для досягнення цієї цілі потрібно виконати декілька кроків. Перш за все, важливо беззастережно та своєчасно оцінити фінансову обстановку на підприємстві, виявляючи потенційні слабкі місця та досліджуючи причини їх появи. Наступним кроком є пошук можливостей та резервів для оптимізації фінансової діяльності та збільшення платоспроможності підприємства. Після цього слід розробити практичні рекомендації, які будуть спрямовані на більш ефективне управління фінансовими ресурсами та на стабілізацію фінансової ситуації компанії. Завершальним етапом буде прогнозування майбутніх фінансових показників та моделювання різних сценаріїв фінансової діяльності з урахуванням доступних ресурсів.

Основна мета будь-якого підприємства - досягнення прибутку, що має на увазі стійкий фінансовий стан, зумовлений якісними управлінськими рішеннями. Для прийняття якісних управлінських рішень важлива надійна інформаційна основа, включаючи аналіз показників ліквідності та платоспроможності. Ці параметри є індикаторами взаємодії компанії на ринку і визначають її взаємини з діловими партнерами, впливаючи на фінансову стійкість. Грамотне планування виробництва, ефективна логістика та компетентний менеджмент персоналу сприяють зміцненню фінансового стану та підвищенню конкурентних переваг підприємства.

Основною метою аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства є отримання детальних та відображаючих реальність показників, які дають ясний і об'єктивний огляд економічного положення компанії. Ці показники допомагають глибше зрозуміти динаміку змін у структурі активів і пасивів організації, а також у взаємовідносинах з дебіторами та кредиторами. Такий аналіз є важливим інструментом для визначення стійкості фінансового становища підприємства і його здатності виконувати короткострокові та довгострокові зобов'язання перед партнерами та іншими зацікавленими сторонами.

Дослідження літератури у сфері фінансово-економічної діяльності демонструє, що платоспроможність підприємства залежить від двох основних категорій чинників: внутрішніх та зовнішніх (рис. 2.2). Неспроможність підприємства виплачувати свої зобов'язання, яка може призвести до таких радикальних наслідків як банкрутство, є результатом комбінації негативних впливів обох цих груп чинників, а іноді і результатом відсутності ефективного управління або його помилкового курсу.

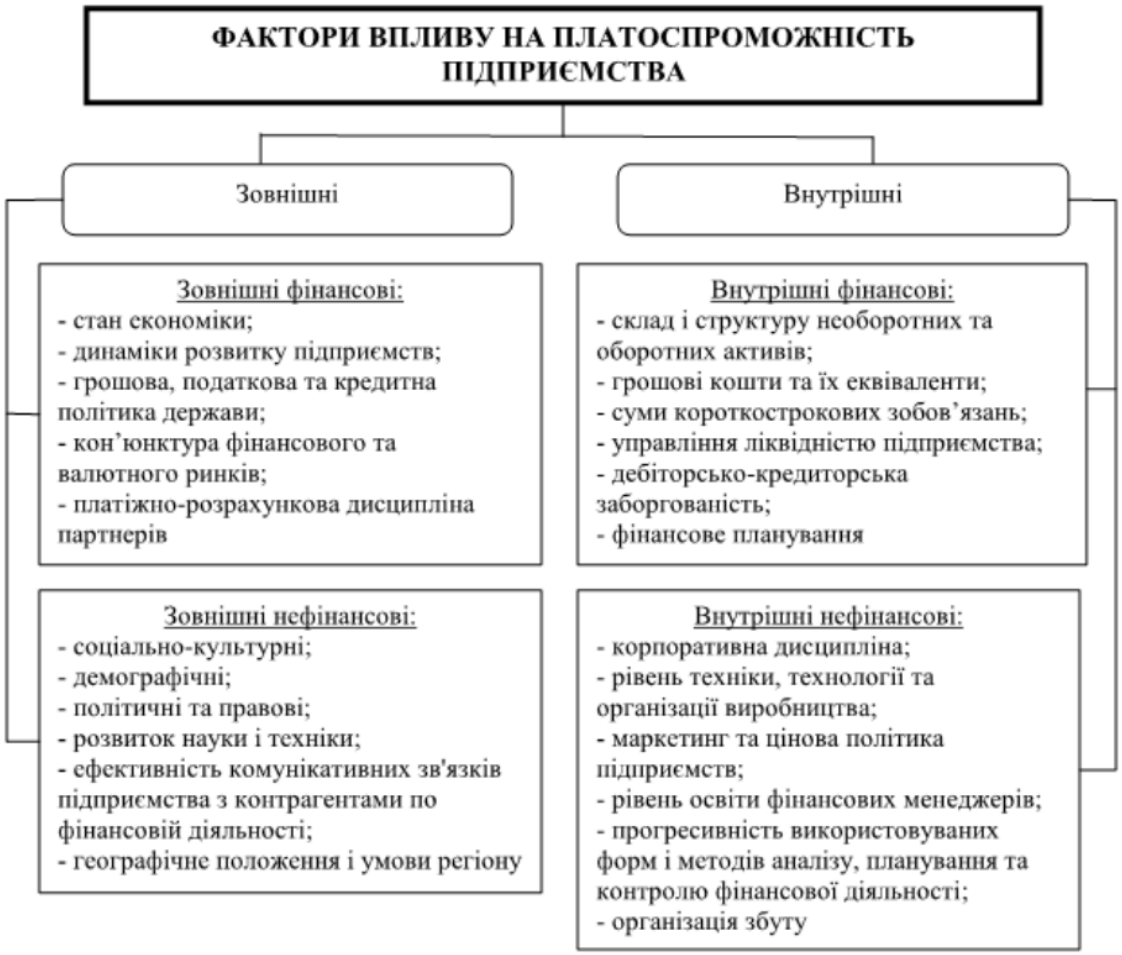

Рисунок 2.2 – Класифікація факторів впливу на платоспроможність [33]

Оскільки зовнішнє оточення, в якому діє компанія, постійно змінюється, зовнішні чинники часто є втручаннями, на які підприємство не може безпосередньо впливати. Тому при аналізі важливо визначити ці чинники, розуміти, наскільки вони важливі для конкретного підприємства, і на основі цієї інформації розробляти стратегії, які допоможуть компанії оптимізувати свої ресурси та адаптуватися до цих умов.

Зовнішні фактори, які можуть впливати на діяльність компанії незалежно від її внутрішніх стратегій і операцій, включають такі аспекти як: стан економіки країни, фінансова стабільність покупців, динаміка попиту на товари та послуги, законодавчі нововведення, стратегічні орієнтири національної економіки, фінансова та кредитна політика держави, соціокультурний контекст суспільства, екологічні умови та обставини, рівень інфляції, небаланс у державному бюджеті, а також податкова політика. Ці фактори, що відображають загальний економічний ландшафт, в значній мірі формують умови для роботи бізнесу.

Макроекономічне оточення, в свою чергу, має рішучий вплив на здатність компанії досягати своїх стратегічних цілей. Наприклад, на ринку нерухомості спостерігається зниження попиту через високі процентні ставки іпотечного кредитування, що призводить до зменшення обсягу нових будівельних проектів і, в кінцевому підсумку, впливає на фінансову стабільність компаній у секторі нерухомості. Курс валюти також грає критичну роль у конкурентоспроможності товарів та послуг на міжнародному ринку. При девальвації національної валюти товари вітчизняного виробництва стають більш конкурентоспроможними завдяки своєї низької вартості, що сприяє зниженню імпорту. Однак, якщо валюта посилюється, ситуація може розвиватися у протилежному напрямку, сприяючи імпорту.

Внутрішні чинники компанії, які безпосередньо впливають на її платоспроможність, охоплюють широкий спектр аспектів, починаючи від асортименту товарів та послуг до організаційних рішень та структури фірми. До цих чинників відносяться специфікація продукції, якість послуг, різноманіття товарів, що пропонуються на ринку, та інші характеристики, які визначають компанію. Внутрішні фактори можна розділити на дві категорії: виробничі та позавиробничі. Виробничі чинники стосуються основної діяльності компанії, включаючи вибір технології, використання ефективних методів виробництва та інші питання, пов'язані з виробництвом товарів. Позавиробничі чинники, в свою чергу, включають такі аспекти, як корпоративна культура, стратегії збуту, умови роботи для працівників і взаємовідносини з клієнтами та партнерами.

Щодо виробничих факторів, вони поділяються на екстенсивні та інтенсивні. Екстенсивні чинники відносяться до кількісних показників, таких як

збільшення чисельності персоналу або розширення виробничих потужностей. Інтенсивні чинники, натомість, стосуються якісних показників, таких як оптимізація технологічного процесу, підвищення якості обслуговування, кваліфікація персоналу та ефективність фінансового управління.

Маючи на увазі ці чинники, можна зрозуміти, що платоспроможність компанії може залежати від різноманітних внутрішніх та зовнішніх обставин. Деякі з них можуть стимулювати зростання компанії, інші – створювати виклики. Завдання керівництва полягає в тому, щоб вміло балансувати між цими факторами, забезпечуючи стабільність та розвиток підприємства.

Для адекватної оцінки динаміки та показників платоспроможності підприємства важливо враховувати ряд ключових чинників. Один із основних - це сфера діяльності компанії. Наприклад, промислові підприємства та будівельні компанії мають велику частку запасів у своїх активах, але водночас меншу кількість готівки. На відміну від них, роздрібні торгові мережі характеризуються наявністю великої кількості товарів для продажу та більшим обсягом грошових коштів.

Інший важливий аспект, який слід взяти до уваги, - це політика компанії щодо розрахунків з дебіторами. Швидке отримання коштів від покупців після продажу товарів може вказувати на низький рівень дебіторської заборгованості у структурі оборотних активів. Протилежна ситуація може свідчити про високу заборгованість покупців та потребу в оптимізації роботи з ними.

Крім того, необхідно звертати увагу на наявність і оптимальність запасів підприємства. Це допоможе з'ясувати, чи є у компанії достатня кількість ресурсів для підтримки ефективної та стабільної діяльності. Надлишок запасів може вказувати на проблеми з плануванням та управлінням, в той час як їхній дефіцит може загрожувати безперебійність роботи компанії. Для прийняття вірних управлінських рішень необхідно постійно брати до уваги кожен із розглянутих факторів, вивчаючи та аналізуючи їх вплив на конкретне підприємство.

2.2 Архітектоніка механізму управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства

Дослідження ліквідності балансу передбачає співставлення активів компанії, розташованих за спаданням рівня їх ліквідності, із зобов'язаннями пасиву, впорядкованими залежно від строку їх виконання. Для оцінки рівня ліквідності та платоспроможності зазвичай використовуються такі показники, як коефіцієнт поточної ліквідності та ступінь фінансування підприємства за рахунок власних ресурсів. Дослідження ліквідності є ключовим аспектом аналізу фінансової діяльності підприємства і зосереджується на вивченні спроможності компанії забезпечити себе ліквідними активами та вчасно виконувати свої фінансові обов'язки.

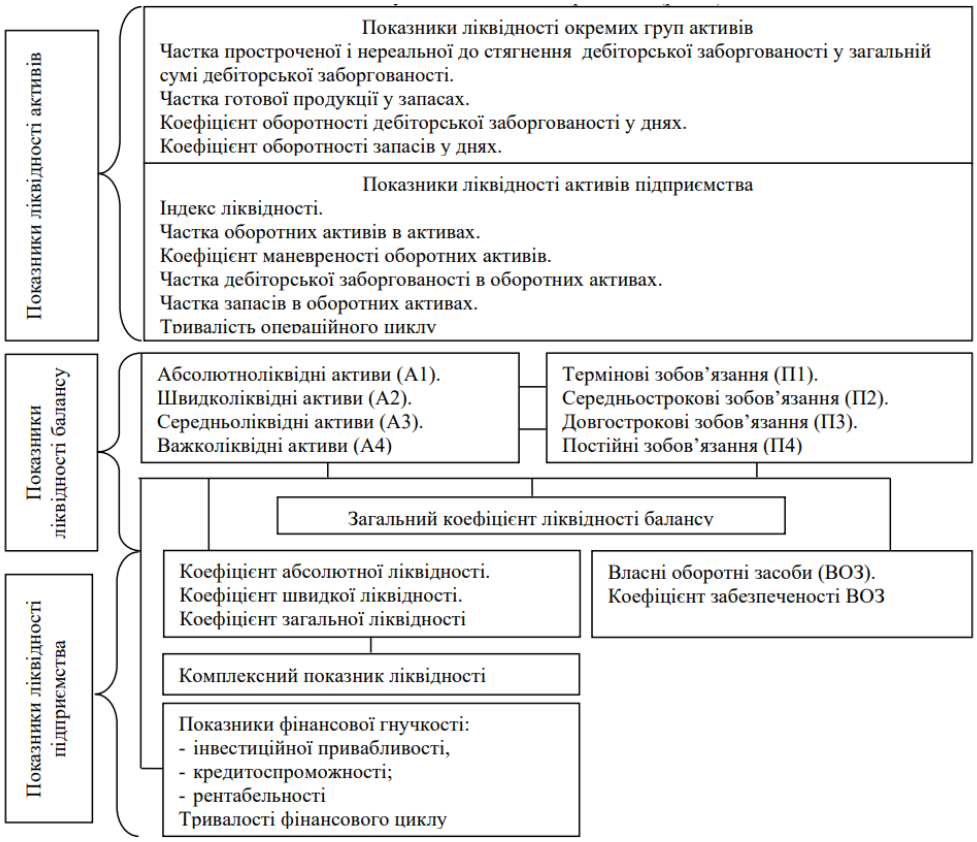

Рисунок 2.3 – Система показників аналізу ліквідності [29].

Оцінка ліквідності та інших аспектів фінансового положення компанії відбувається у два кроки: спочатку здійснюється експрес-огляд (який для деяких рішень може бути достатнім), після чого проводиться поглиблений аналіз. Вчасне та точне визначення ліквідності активів, балансу та загального стану

підприємства є ключем до його успішного росту, тому численні експерти і фахівці у сфері фінансів пропонують свої методики дослідження. Експрес-огляд базується на відстеженні динаміки декількох основних показників, таких як, наприклад, коефіцієнт негайної ліквідності. Ця фаза допомагає визначити, чи потрібний більш деталізований аналіз ліквідності компанії.

Метою детального аналізу ліквідності є забезпечення інформацією про поточний і майбутній фінансовий та матеріальний статус компанії, її активи, зобов'язання, а також дебіторську та кредиторську заборгованість. Він також має на меті дати керівництву інструменти для прогнозування майбутньої роботи та планування фінансової стратегії на короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий періоди, допомагаючи приймати обґрунтовані рішення.

Щодо методології аналізу фінансового положення, вона включає:

– аналіз у горизонтальному та вертикальному вимірах;
– вивчення трендів та порівняльний перегляд;
– оцінка фінансових показників;
– дослідження за допомогою факторного аналізу.

Мета горизонтального аналізу ліквідності полягає у порівнянні фінансових даних за різними періодами для виявлення динаміки змін. У цьому контексті обчислюються як відносні показники (такі як темпи зростання), так і абсолютні величини (вимірювані у грошах або інших одиницях). Вертикальний, або структурний аналіз ліквідності, має на меті оцінити вклад окремих статей активів або пасивів у загальний результат. Трендовий аналіз допомагає визначити довгострокові тенденції на основі попередніх двох аналізів. Під час такого аналізу критично важливо виявити основний тренд, не забарвлений короткочасними коливаннями.

Аналіз ліквідності за допомогою коефіцієнтів є стандартним підходом до аналізу фінансових звітів, базуючись на обчисленні визначених показників і слідкуванні за їх динамікою (таких як коефіцієнти абсолютної, поточної та швидкої ліквідності). Для визначення потенційних векторів розвитку фірми за допомогою цього аналізу застосовуються методики експертних апроксимацій, а також порівняння з даними минулого та з показниками інших компаній у секторі.

Просторовий аналіз ліквідності має декілька ключових напрямів: він спрямований на порівняння показників різних структурних підрозділів, таких як філії, дочірні підприємства, цехи та дивізіони, в межах однієї компанії. Також його мета - виявлення схожостей та різниці у показниках ліквідності між конкурентами або компаніями з інших регіонів та країн для загальної оцінки ринкової позиції.

Факторний аналіз ліквідності є ключовим інструментом для вивчення того, як різні елементи та аспекти діяльності компанії впливають на кінцеві фінансові показники. Цей аналіз дозволяє розкрити, які конкретні фактори найбільше впливають на ліквідність, чи то позитивно, чи негативно. Для цього використовуються різноманітні методи, включаючи детерміновані (певні, визначені) та стохастичні (випадкові, непередбачувані) підходи.

У рамках цього аналізу спеціалісти розробляють математичні моделі, які дозволяють кількісно оцінити вплив окремих факторів на ліквідність. За допомогою таких моделей можна прогнозувати, як зміни в окремих областях діяльності підприємства будуть впливати на його загальний фінансовий стан. Такий підхід допомагає менеджменту приймати обґрунтовані рішення, що стосуються оптимізації ресурсів та підвищення ефективності господарювання. З метою оцінювання ліквідності підприємства його активи та пасиви групуються за строками перетворення на кошти та термінами погашення (табл. 2.1, 2.2):

Таблиця 2.1 – Групування активів за рівнем ліквідності [38]

Група	Вид активів	Активи, що входять до групи	Рядки Балансу (форми № 1)
А1	Високоліквідні	Гроші та їх еквіваленти	1165
		Поточні фінансові інвестиції	1160
А2	Середньоліквідні	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125
		Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	1130
		Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135
		Інша поточна дебіторська заборгованість	1155
А3	Низьколіквідні	Запаси	1100
		Поточні біологічні активи	1110
		Витрати майбутніх періодів	1170
		Інші оборотні активи	1190
А4	Важколіквідні	Необоротні активи (усього за розділом I активу балансу)	1095
		Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200

Відповідно і пасиви можна згрупувати за терміновістю їх погашення. Таке групування наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Групування пасивів за терміновістю погашення [38]

Група	Вид пасивів	Пасиви, що входять до групи	Рядки Балансу (форми № 1)
П1	Найбільш термінові зобов'язання	Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610
		Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615
		Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1620
		Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	1625
		Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	1630
П2	Короткострокові зобов'язання та забезпечення	Короткострокові кредити банків	1600
		Поточні забезпечення	1660
		Доходи майбутніх періодів	1665
		Інші поточні зобов'язання	1690
П3	Довгострокові зобов'язання та забезпечення	Довгострокові зобов'язання і забезпечення (усього за розділом II пасиву балансу)	1595
П4	Постійні пасиви	Власний капітал (усього за розділом I пасиву балансу)	1495
		Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700

Визначення ступеня ліквідності балансу реалізується через аналіз дотримання таких нерівностей: А1 ≥ П1; А2 ≥ П2; А3 ≥ П3; А4 ≤ П4. Якщо виникає ситуація, коли А1 ≥ П1; А2 ≥ П2; А3 ≥ П3 автоматично задовольняється і остання нерівність А4 ≤ П4. У випадку коли у нерівностей системи знаки відрізняються від еталонних, спостерігається відмінність ліквідності балансу від абсолютної. «…Враховуючи ступінь ліквідності оборотних активів, фінансовий стан підприємства може бути оцінений як на дату складання звітності, так і на довгострокову перспективу та короткострокову (табл. 2.3)» [28].

Таблиця 2.3 – Оцінка фінансового стану підприємства з урахуванням ступеня ліквідності підприємства [28]

Тип сталості	На дату складання звітності	У короткостроковій перспективі	У довгостроковій перспективі
Абсолютний	А1≥П1	А1≥П1+П2	А1≥П1+П2+П3
Нормальний	А1+А2≥П1	А1+А2≥П1+П2	А1+А2≥П1+П2+П3
Передкризовий (критичний)	А1+А2+А3≥П1	А1+А2+А3≥П1+П2	А1+А2+А3≥П1+П2+П3
Кризовий	А1+А2+А3≤П1	А1+А2+А3≤П1+П2	А1+А2+А3≤П1+П2+П3

2.3 Коефіцієнтний аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Для глибокого та докладного аналізу фінансової стабільності та здатності підприємства вчасно виконувати свої зобов'язання перед кредиторами і партнерами, простий аналіз ліквідності балансу недостатній. Важливим є також розрахунок спеціальних коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Показники ліквідності та платоспроможності [28]

Назва показника	Призначення показника	Нормативне значення	Розрахунок
Власний оборотний капітал, тис. грн	Позитивне значення свідчить про можливість погашення поточної заборгованості за рахунок оборотних засобів	Збільшення (позитивне значення)	ПА–ПЗ, де ПА – поточні активи; ПЗ – поточні зобов'язання
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Показує, яка частина поточної заборгованості підприємства може бути погашена негайно на дату складання звітності	0,2-0,3	ГК/ПЗ, де ГК – грошові кошти
Коефіцієнт термінової ліквідності	Показує, яка частина поточної заборгованості підприємства може, бути погашена за рахунок готівки та очікуваних надходжень від дебіторів	0,7-0,8	(ГК+ЦП+ДЗ)/ПЗ, де ЦП – високоліквідні цінні папери; ДЗ – дебіторська заборгованість
Коефіцієнт загальної ліквідності	Дозволяє виявити, в якій мірі поточні активи покривають поточні зобов'язання підприємства	2,0-2,5	ОА/ПЗ, де ОА – оборотні активи; ПЗ – поточні зобов'язання
Коефіцієнт ліквідності запасів	Показує, в якій мірі матеріальні цінності покривають поточні зобов'язання підприємства	–	З/ПЗ, де З – матеральні оборотні засоби (запаси)
Коефіцієнт ліквідності коштів у розрахунках	Показує, в якій мірі очікувані надходження від дебіторів будуть використані для погашення поточних зобов'язань підприємства	–	КР/ПЗ, де КР – кошти у розрахунках
Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	Показує, який розмір кредиторської заборгованості припадає на 1 грн дебіторської	–	КЗ/ДЗ, де КЗ – кредиторська заборгованість
Коефіцієнт мобільності активів	Показує, яку частку в активах підприємства займають оборотні активи	≥ 0,5	ОА/А, де А – активи
Коефіцієнт співвідношення активів	Показує рівень співвідношення між оборотними та необоротними активами підприємства	> 1,0	ОА/НА, де НА – необоротні активи

Ці коефіцієнти допомагають оцінити, наскільки активи компанії, які можуть бути швидко продані або які є частиною виробничого процесу із перспективою наступної продажу, можуть покрити поточні та майбутні зобов'язання підприємства.

Велика увага при цьому приділяється ранжуванню активів за ступенем їх ліквідності. На вершині цього ранжування знаходяться грошові кошти та

еквіваленти грошових коштів, які є найбільш ліквідними. Далі йде короткострокові фінансові інвестиції, потім дебіторська заборгованість, а на закінчення - запаси і витрати, які можуть потребувати більше часу для реалізації.

Таким чином, використовуючи різноманітні показники ліквідності, які беруть до уваги різний характер активів підприємства, можна отримати більш комплексний і точний погляд на фінансову здоров'я компанії та її здатність виконувати свої фінансові зобов'язання.

Досліджуваний метод аналізу має певні обмеження щодо наданої інформації, які можуть ускладнити процес аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства для зовнішніх експертів. Серед основних труднощів і викликів, на які може натрапити аналітик, можна виділити:

– статичний характер показників. Вивчені коефіцієнти є миттєвими та базуються на балансових даних, які складені станом на конкретний момент часу. Такий підхід може не враховувати динаміку показників в часі.

– обмежений потенціал для прогнозування. Важко передбачити здатність підприємства у майбутньому забезпечувати себе потрібними фінансами, зокрема для здійснення інвестицій, виходячи лише з поточних коефіцієнтів.

– недостатність джерел інформації для аналізу. Внаслідок особливостей фінансової звітності та прийнятої на підприємстві облікової політики, аналітик може зіткнутися з проблемою недостовірності даних. Наприклад, баланс може відображати нереально великі значення дебіторської заборгованості через включення до неї "неліквідних" позицій, або неповний облік зобов'язань. Додатково, відсутність деталізації процентних ставок за користування позиками може приховувати реальні витрати підприємства.

Таким чином, під час використання цього методу необхідно бути особливо уважним та критичним до отриманих даних, а також, можливо, додатково залучати інші методики для повного аналізу фінансового стану підприємства.

Для більш докладного розуміння структури активів підприємства слід розподілити оборотні активи відповідно до їхнього ризику ліквідності. Це допоможе зрозуміти, які активи можна швидше перетворити на готівку. Наприклад,

дебіторська заборгованість, як правило, може бути здійснена швидше, порівняно із активами, які знаходяться в процесі виробництва або призначені для використання в майбутніх періодах.

Додатково, аналізувати динаміку співвідношень між активами, що важко реалізуються, та загальним обсягом активів, а також порівняти ці активи із тими, що легше реалізуються, допоможе визначити потенційні тенденції в ліквідності підприємства. Якщо спостерігається зростання відсотка важкореалізованих активів у структурі оборотних активів або їхнє збільшення порівняно із легкореалізованими активами, це може вказувати на потенційне зниження ліквідності підприємства. Така інформація може бути корисною для прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення фінансової стабільності та забезпечення платоспроможності.

Прогнозування ключових показників ліквідності відіграє стратегічну роль у системі фінансового управління підприємства. Для цього активно використовується прогнозний баланс, який служить інструментом для антиципації майбутнього фінансового стану організації на завершення планового періоду, будь то місяць, квартал або рік.

Цей прогнозний інструмент розробляється після глибокого аналізу інших бюджетних компонентів організації: операційного, допоміжного та, найважливіше, фінансових бюджетів, до яких належать бюджет руху коштів, бюджет доходів та видатків, а також інвестиційний бюджет.

Для ефективного управління ліквідністю і платоспроможністю важливо, щоб статті прогнозного балансу були докладно визначені та диференційовані. Це забезпечить можливість акуратного розрахунку важливих фінансових показників, таких як коефіцієнти абсолютної, проміжної та поточної ліквідності. Крім того, можна визначити ступінь забезпеченості оборотними активами, рівень власного капіталу у структурі пасивів, а також оцінити баланс між активами, що легко конвертуються в готівку, і тими, реалізація яких може зайняти більше часу. Такий підхід забезпечує систематичний і глибокий погляд на фінансову стабільність підприємства, дозволяючи вчасно вживати коригувальних заходів.

2.4 Оцінювання ефективності управління ліквідністю та платоспроможністю на прикладі ВТКП «Роменський меблевий комбінат»

Оцінювання ефективності управління ліквідністю та платоспроможністю доцільно провести на прикладі підприємства ВТКП «Роменський меблевий комбінат», який був базою переддипломної практики.

Роменський мебельний комбінат — це велике підприємство, яке спеціалізується на виробництві різноманітних видів меблів, від простих стільців і столів до складних гарнітурів для віталень, спалень, дитячих кімнат, кухонь тощо. Комбінат має власний дизайнерський відділ, який розробляє нові моделі меблів, враховуючи сучасні тренди і потреби споживачів. Меблі зазвичай виготовляються з дерева, тому на території комбінату розташовані лісопильні верстати, де деревину розрізають, обробляють і готують до використання. Окрім основних елементів меблів, комбінат виробляє фурнітуру, наприклад, ручки, ніжки, кріплення та інші деталі. Комбінат виробляє м'які меблі, то у ньому є відділ оббивки, де матеріали (тканина, шкіра тощо) натягують на каркаси меблів. Мебельний комбінат має великі склади для зберігання готової продукції до її відвантаження, а також може мати свій автопарк для доставки меблів клієнтам або дилерам. Перед відвантаженням всі меблі проходять контроль якості, під час якого перевіряються їх відповідність стандартам, зовнішній вигляд та функціональність. Комбінат має власний відділ продажів і маркетингу, який займається просуванням продукції на ринку, взаємодією з дилерами та роздрібними магазинами. Комбінат надає гарантійне обслуговування своєї продукції, ремонт та заміну деталей. Комбінат все більше звертає увагу на екологічні стандарти, використовуючи екодружні матеріали та технології, що зменшують вплив на довкілля. Мебельний комбінат — це не просто завод, де виготовляють меблі. Це складний виробничий комплекс, який охоплює всі етапи створення меблевої продукції — від дизайну до продажу.

Фінансова звітність, а саме Баланс та Звіт про фінансові результати ВТКП «Роменський меблевий комбінат» наведена в додатку А.

Спочатку проаналізуємо наскільки виконуються нерівності, наведені в табл. 2.3. Для цього згрупуємо активи та пасиви відповідно до табл. 2.1, 2.2. На рисунку 2.4 наведено відношення активів та пасивів балансу, згрупованих за рівнем ліквідності та терміновості погашення.

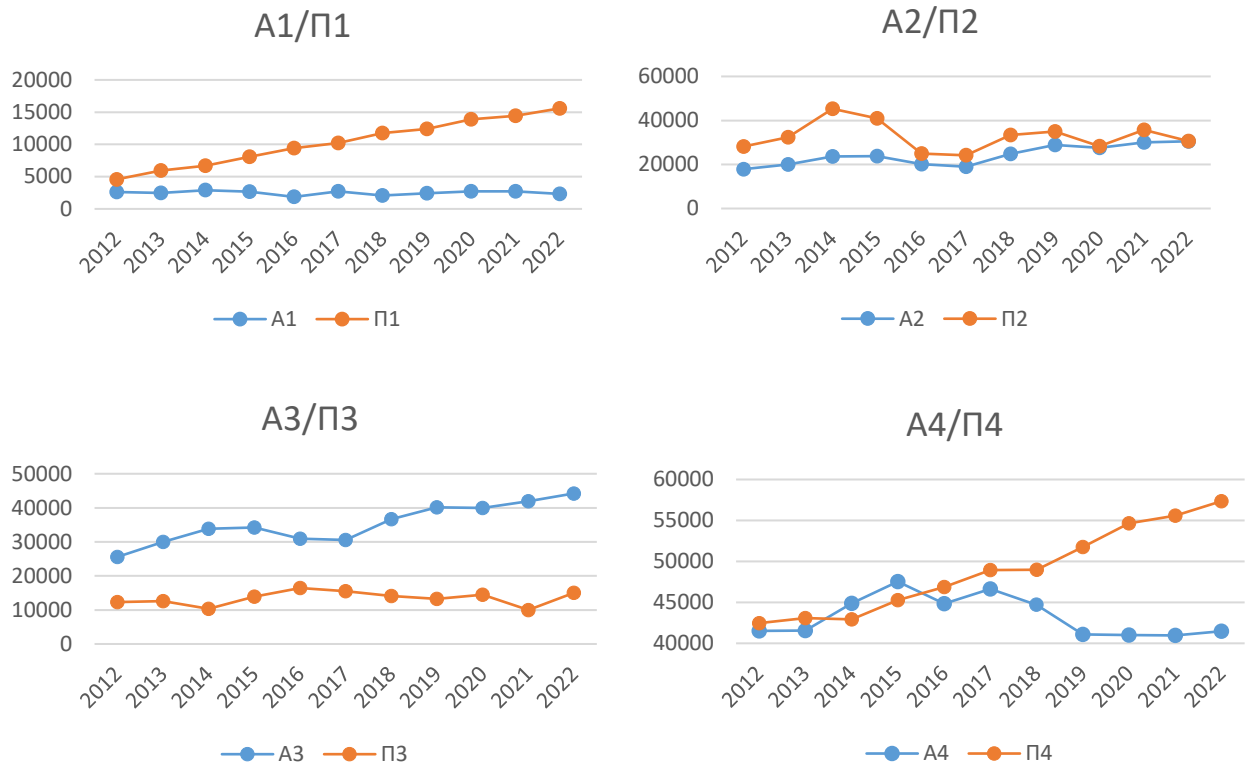

Рисунок 2.4 – Групування активів та пасивів за рівнем ліквідності та терміновістю погашення [авторська розробка]

З графіків видно, що фактично виконується лише умова А3>П3, тобто низьколіквідні активи перевищують довгострокові зобов’язання. Якщо ми розглядаємо стан ліквідності підприємства на основі зазначених умов (А1<П1, А2<П2, А3>П3, А4<П4), то можемо зробити наступні висновки:

Високий ризик короткострокової неплатоспроможності: Коли А1 (найліквідніші активи) менше П1 (короткострокові зобов'язання), це свідчить про те, що підприємство може мати проблеми з виплатою своїх короткострокових зобов'язань із наявних грошових коштів або еквівалентів грошових коштів.

Обмежена рухомість активів: Якщо А2 (рухомі активи) менше П2 (короткострокові зобов'язання без урахування короткострокових кредитів), це вказує на можливі труднощі у конвертації рухомих активів у готівку для покриття

короткострокових зобов'язань.

Стабільність у довгостроковій перспективі: Коли А3 (довгострокові активи) більше П3 (довгострокові зобов'язання), це свідчить про те, що підприємство має достатньо ресурсів для покриття своїх довгострокових зобов'язань, що підвищує його фінансову стабільність.

Потенційні проблеми з довгостроковою стабільністю: Якщо А4 (інші активи) менше П4 (інші пасиви), це може вказувати на проблеми з довгостроковою стабільністю підприємства.

В цілому, на основі цих умов, підприємство може мати проблеми з короткостроковою ліквідністю, хоча й має певну стабільність у довгостроковій перспективі. Для підприємства важливо переглянути свою стратегію управління ліквідністю та забезпечити належне фінансування для покриття короткострокових потреб.

Коли низьколіквідні активи підприємства перевищують його довгострокові зобов'язання, можна визначити кілька характерних особливостей стану підприємства:

Стабільність фінансового стану: Така ситуація часто свідчить про високий рівень фінансової стабільності підприємства, оскільки його довгострокові активи можуть покрити всі довгострокові зобов'язання.

Можливі обмеження у готівці: Хоча підприємство може мати стабільний фінансовий стан, у нього може бути обмежений доступ до готівки або інших ліквідних ресурсів, які можна швидко перетворити на готівку.

Знижений ризик неплатоспроможності: Оскільки низьколіквідні активи перевищують довгострокові зобов'язання, підприємство має менший ризик потрапити у неплатоспроможність у довгостроковій перспективі.

Потенційне недостатнє використання ресурсів: Занадто велика кількість низьколіквідних активів, порівняно з довгостроковими зобов'язаннями, може вказувати на те, що підприємство не оптимізує використання своїх ресурсів або не інвестує достатньо у ліквідні активи.

Потреба в оцінці інвестиційної стратегії: Підприємство може потребувати перегляду своєї інвестиційної стратегії, щоб забезпечити, що його низьколіквідні активи ефективно використовуються і приносять відповідний дохід.

Взагалі, хоча переважання низьколіквідних активів над довгостроковими зобов'язаннями може свідчити про стабільність, важливо, щоб підприємство постійно моніторило свій баланс активів і зобов'язань, щоб забезпечити оптимальне фінансове управління.

Для більш повного аналізу рівня ліквідності та платоспроможності підприємства розрахуємо його відносні показники ліквідності (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Коефіцієнти ліквідності

	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Кзагальної ліквідності	1,406	1,367	1,161	1,239	1,537	1,519	1,409	1,505	1,668	1,491	1,670
Ктермінової (швидкої) ліквідності	0,679	0,626	0,544	0,579	0,694	0,678	0,630	0,693	0,756	0,690	0,749
Кабсолютної ліквідності	0,080	0,064	0,056	0,055	0,054	0,079	0,046	0,051	0,064	0,054	0,050

Коефіцієнти ліквідності є важливими показниками, які характеризують здатність підприємства вчасно погашати свої зобов'язання перед кредиторами. Розглянемо подані коефіцієнти:

Кзагальної ліквідності (КЗЛ):

Оптимальне значення цього коефіцієнта коливається в межах 1,5-2.

В період з 2012 по 2022 роки коефіцієнт має високі показники, найвищий в 2020 році (1,668) і найнижчий в 2014 році (1,161). Однак в більшості років цей показник знаходиться нижче оптимального рівня, що може свідчити про певні труднощі з покриттям короткострокових зобов'язань.

Ктермінової (швидкої) ліквідності:

Оптимальний рівень цього коефіцієнта зазвичай коливається в межах 1.

За весь період показник залишається нижчим за 1, що вказує на потенційні проблеми підприємства з покриттям своїх зобов'язань без реалізації запасів.

Кабсолютної ліквідності:

Цей коефіцієнт показує, яка частина короткострокових зобов'язань підприємства може бути покрита готівкою та її еквівалентами.

За весь період показник залишається досить низьким, що свідчить про обмежені можливості підприємства використовувати готівку для погашення

короткострокових зобов'язань.

Висновок: Хоча КЗЛ показує, що підприємство може покрити свої короткострокові зобов'язання за рахунок загальних активів, інші коефіцієнти ліквідності свідчать про можливі труднощі з погашенням зобов'язань в короткостроковій перспективі, особливо без продажу запасів. Таким чином, підприємству слід звернути увагу на оптимізацію управління оборотними коштами та покращення своєї ліквідності.

Також доцільним є проведення кореляційного аналізу із визначенням взаємозалежностей показників ліквідності та фінансового результату, представленого показниками рентабельності активів та рентабельності власного капіталу. Такий аналіз доцільно провести за допомогою редактора EXCEL (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Кореляційний аналіз

	Кзагальної ліквідності	Ктермінової (швидкої) ліквідності	Кабсолютної ліквідності	ROA	ROE
Кзагальної ліквідності	1				
Ктермінової (швидкої) ліквідності	0,979736723	1			
Кабсолютної ліквідності	0,027185824	0,107132828	1		
ROA	-0,153171448	-0,29098518	0,008794823	1	
ROE	-0,325082498	-0,460410542	-0,074151005	0,978616	1

Кореляційна матриця показує ступінь лінійного зв'язку між парами змінних. Кореляційний коефіцієнт може приймати значення від -1 до 1. Позитивне значення кореляційного коефіцієнта свідчить про прямий зв'язок між змінними, а негативне - про обернений.

Розглянемо кореляційні взаємозв'язки:

Кзагальної ліквідності та Ктермінової (швидкої) ліквідності: Значення 0,9797 свідчить про дуже високу пряму кореляцію між цими показниками. Це логічно, оскільки обидва показники відображають здатність підприємства погашати короткострокові зобов'язання.

Кзагальної та Кабсолютної ліквідності: Значення 0,0272 свідчить про слабку пряму кореляцію між цими показниками.

Ктермінової ліквідності та Кабсолютної ліквідності: Значення 0,1071

також свідчить про слабку пряму кореляцію.

ROA та іншими показниками: Кореляція між ROA та показниками ліквідності досить слабка, але негативна з Кзагальної та Ктермінової ліквідності.

ROE та іншими показниками: ROE має негативний зв'язок із показниками ліквідності, причому найсильніший обернений зв'язок із Ктермінової ліквідності (-0,4604).

ROA та ROE: Значення 0,9786 свідчить про дуже високу пряму кореляцію між цими показниками, що є логічним, оскільки обидва показники відображають рентабельність підприємства, але з різних точок зору (активи vs. власний капітал).

Висновок: З кореляційної матриці можна побачити сильний лінійний зв'язок між деякими показниками (особливо між Кзагальної та Ктермінової ліквідності, а також між ROA та ROE). Однак слід зауважити, що кореляція не свідчить про причинно-наслідковий зв'язок між змінними.

2.5 Основні напрями підвищення ефективності процесу управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства

«…Важливість для підприємства підтримувати платоспроможний стан у будь-який момент часу для задоволення вимог кредиторів, інвесторів, державних контролюючих установ вимагає обґрунтування концептуальних засад забезпечення платоспроможності (рис. 2.5)» [14].

Важливу роль у формуванні та підтримці ліквідності підприємства відіграє ефективність управління оборотним капіталом. Цей аспект стає особливо актуальним, коли розглядається в контексті управління обсягом оборотних активів, їх структурою та способами їх фінансування. У свою чергу, стратегії управління ліквідністю визначають не лише здатність компанії своєчасно реагувати на короткострокові зобов'язання, але й впливають на її прибутковість та рівень ризиків. Тому ключова увага в управлінні ліквідністю повинна бути приділена декільком основним принципам:

– принцип стабільної ліквідності: Компанія повинна підтримувати рівень ліквідності, який забезпечує її можливість здійснювати оплату своїх

короткострокових зобов'язань, враховуючи можливі зміни в економічному оточенні. Стратегія постійної підтримки статичної ліквідності акцентує на необхідності підтримувати певний рівень ліквідності, засновуючись на глибокому аналізі та обґрунтуванні, включаючи визначення оптимальних резервів. До такого обгрунтування слід додавати врахування змінливості та невизначеності зовнішнього середовища, в якому діє підприємство. Недостатність або втрата ліквідності може призвести до серйозних фінансових ризиків, які, у свою чергу, загрожують стабільності компанії. При таких обставинах підприємство може стикнутися з розбалансуванням своїх грошових потоків, коли витрати перевищують надходження за певний період часу. Це, безумовно, є однією з найбільших викликів, які можуть підривати існування підприємства;

Рисунок 2.5 – Концептуальні засади забезпечення платоспроможності [14]

– принцип балансу між ризиком та прибутковістю: Усі рішення, пов'язані з управлінням ліквідністю, повинні відображати оптимальний компроміс між очікуваною доходністю та можливими ризиками. Це означає, що прагнення до

вищої прибутковості повинно бути збалансоване обережністю щодо потенційних ризиків. Принцип «ризик — прибутковість» є віддзеркаленням однієї з ключових ідей у фінансовому менеджменті. Він вказує на те, що очікувана прибутковість будь-якої фінансової операції або інвестиційного рішення завжди пов'язана з певним рівнем ризику. У контексті управління ліквідністю ця концепція стає особливо важливою: будь-яке рішення, прийняте в рамках короткострокового планування і визначення параметрів поточних активів і джерел їх фінансування, повинно враховувати цей зв'язок між ризиком та прибутковістю.;

– принцип інтеграції стратегій: Управління ліквідністю повинно гармонійно вписуватися в загальну стратегію розвитку підприємства, враховуючи його довгострокові цілі та ресурси. Організація може обрати один з основних напрямків своєї корпоративної стратегії: активний розвиток (зростання), підтримка стабільності або фокус на виживанні в умовах кризи чи високої конкуренції. Стратегія зростання, у свою чергу, має ряд варіантів втілення, кожен з яких диктує особливий ритм розвитку та методики підвищення продуктивності. В залежності від вибору, можна спрямовуватись на внутрішнє посилення компанії, диверсифікацію діяльності або інтеграцію з іншими гравцями на ринку. Кожна корпоративна стратегія підтримується низкою функціональних підходів, серед яких важливу роль відіграє фінансова стратегія. Вона служить як основа для оптимального розподілу ресурсів, забезпечуючи потреби бізнесу і реалізацію його довгострокових цілей. Враховуючи особливості вибраної корпоративної стратегії та відповідну фінансову модель, компанія має застосовувати різноманітні методики та механізми для забезпечення необхідної ліквідності. Це дозволить ефективно використовувати кошти, реагувати на ринкові виклики і досягати своїх стратегічних амбіцій.

Комбінація всіх цих рішень формує конкретний рівень ліквідності для підприємства, який, у свою чергу, впливає на рентабельність активів і може впливати на загальний фінансовий успіх компанії. Дотримуючись цих принципів, компанія може ефективно управляти своєю ліквідністю, забезпечуючи стабільність та підвищуючи свою конкурентоспроможність на ринку.

ВИСНОВКИ

Погіршення показників у ліквідності та платоспроможності може бути попередником наближення фінансової кризи, що в свою чергу може призвести до банкрутства. Дослідження ліквідності та платоспроможності фірми служить методикою для аналізу фінансової стабільності, слідкування за її динамікою та виявлення причин змін. Окрім цього, такий аналіз є ключовою частиною у процесі управління підприємством. Ефективне управління цими параметрами вимагає виявлення потенційно слабких місць, щоб вчасно запобігти небезпечним тенденціям у фінансах. При ухваленні рішень важливо враховувати як внутрішні, так і зовнішні обставини. Цілісний підхід до управління ліквідністю та платоспроможністю допомагає вчасно розпізнавати підводні камені на шляху до фінансової стабільності та активно працювати над їхнім усуненням, мінімізуючи ризики банкрутства.

Механізм управління ліквідністю підприємства передбачає комплекс дій: від планування очікуваних показників ліквідності для майбутнього періоду до аналітичної роботи щодо відхилень реальних показників від запланованих. Основна мета цього процесу — вчасно виявити можливі проблеми та ризики, щоб приймати ефективні управлінські рішення.

Показники ліквідності особливо важливі, оскільки вони відображають спроможність компанії виконувати свої зобов'язання перед кредиторами та партнерами в короткостроковому періоді. При цьому, для їх обчислення, в основу розрахунку кладуться короткострокові фінансові зобов'язання підприємства.

Важливо зазначити, що недостатня ліквідність може свідчити про потенційні проблеми у фінансовому стані підприємства, що може призвести до банкрутства або інших негативних наслідків. Тому своєчасний контроль та аналіз показників ліквідності є ключовим для успішного фінансового управління.

Система управління ліквідністю підприємства передбачає розробку добре організованої методики контролю над цими показниками. Для цього важливо створити комплексну стратегію, яка адаптована до різних етапів розвитку

підприємства. Ця стратегія повинна включати:

– встановлення конкретних цілей та завдань моніторингу ліквідності, які відповідають поточному стану та стратегічним потребам підприємства;

– систематичний збір та обробка даних, що стосуються фінансової діяльності підприємства;

– глибокий аналіз стабільності фінансів, використовуючи різні інструменти та методології, що допоможуть виявити потенційні слабкі місця;

– прогнозування майбутньої фінансової ситуації на підставі наявних даних та тенденцій;

– постійний нагляд за результатами та їх систематизація, а також збереження отриманої інформації для аналізу в майбутньому;

– розробку стратегічних рекомендацій щодо протидії можливим викликам, які можуть загрожувати фінансовій стабільності підприємства, з огляду на внутрішні обставини та зовнішнє середовище.

Підтримуючи цей багатофункціональний підхід до управління ліквідністю, підприємство може своєчасно виявляти та реагувати на потенційні загрози своїй фінансовій стабільності, адаптуючись до змінних умов ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Awopetu, L., Wui, P., & Park, J. (2017). Working capital investing policy under economic recession: Focusing on small-medium size companies International Review of Business Research Papers, 13(1), 17–30 https://doi.org/10.21102/irbrp.2017.03.131.02.
2. Dang, T. L., Ly Ho, H., Dzung Lam, C., Thao Tran, T., & Vo, X. V. (2019). Stock liquidity and capital structure: International evidence, Cogent Economics & Finance, 7(1), -1–20 https://doi.org/10.1080/23322039.2019.1587804.
3. Koh, A, Ang, S. K., Brigham, E. F., & Ehrhardt, M. C. (2014). Financial Management: Theory and Practice. Singapore: Cengage Learning Asia Pty Ltd.
4. Sitinjak, C., Johanna, A., Avinash, B., & Bevoor, B. (2023). Financial Management: A System of Relations for Optimizing Enterprise Finances – a Review. Journal Markcount Finance, 1(3), 160–170. https://doi.org/10.55849/jmf.v1i3.104
5. Акуленко В. Л., Захаркін О. О., Дунаєв М. С. Тенденції розвитку ринку деривативів в Україні та світі. *Ефективна економіка*. 2021. №5. – URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8874. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.5.72.
6. Акуленко В.Л., Захаркін О.О., Несторенко Д.В. Аналіз дохідності та ризику альтернативних інструментів інвестування в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2019. – Випуск 48 (частина 3). С. 40-46. URL: http://journals//2019/48_3_2019/8.pdf.
7. Білявська А.В., Мізунська І.Р., Ковальчук Н.О. Аналітичні аспекти управління рівнем ліквідності та платоспроможності підприємств енергетики. *Бізнес Інформ*. 2019. № 1. С. 255-261.
8. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Київ, 2008. 723 с.
9. Бут О.А. Методологія оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 3(2). С. 16-18.
10. Васильєва Т.А., Боронос В.М., Захаркін О.О., Білоус Ю.Г. Стейкхолдерський підхід до моніторингу діяльності підприємства в системі стратегічного управління. *Вісник Сумського державного університету*. Серія Економіка. 2019. № 1. С.43-52. DOI: 10.21272/ 1817-9215.2019.1-21.

11. Виноградня В. М., Бурдонос Л. І. Перспективна платоспроможність у забезпеченні фінансової стабільності підприємства). *Економічний вісник університету*. 2021. Вип. 50. С. 162-168.
12. Захаркін О. О., Захаркіна Л. С., Соломко Ю. О., Ємельянов Д. Ю. Застосування концепції “values-based investing” у світовій практиці інвестування. *Вісник Сумського державного університету*. Серія Економіка. 2020. № 3. С. 220–226. DOI: 10.21272/1817-9215.2020.3-24.
13. Захаркін О.О., Захаркіна Л.С., Соломко Ю.О., Івницька К.С. Аналіз традиційних та інноваційних інструментів фінансування суб’єктів господарювання. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка.* 2020. № 2. С. 55-64. DOI: 10.21272/ 1817-9215.2020.2-06.
14. Корнєва Н.О., Магдун В.І. Аналітичні основи платоспроможності в сучасних умовах господарювання. Приазовський економічний вісник. 2020. Вип. 5(22). С. 86-90. DOI: https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-5-12.
15. Лопатовська О., Пономарьова К. Сучасна методика аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 5, Том 1. С. 222-223. URL: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-36.
16. Лопатовська О.О., Гаєвська О.С. Ліквідність та платоспроможність в контексті фінансового управління діяльністю підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 1. С. 118-123.
17. Люта О.В., Пігуль Н.Г., Глядько К.М. Теоретичні засади управління ліквідністю та платоспроможністю підприємств. *Вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка*. 2019. № 4. С. 14-23.
18. Майборода О.Є., Косарєва І.П., Каранда О.М. Концептуальні засади управління платоспроможністю підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 3. С. 793-797.
19. Мулик Я. Розвиток організаційно-методичних аспектів аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. №47. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-26.
20. Національне Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджено Наказом Міністерства фінансів

України 07.02.2013. №73. *Верховна Рада України. Законодавство України. Веб-сайт.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text

21. Олійник О.О., Роговий С.М. Фінансовий стан підприємства в контексті ліквідності та платоспроможності. *Агросвіт*. 2018. № 19. С. 34-38.
22. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua.
23. Ремньова Л. М. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства як складова фінансового менеджменту. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 2 (32). С. 87 -95
24. Роганова Г.О., Щербакова К.В. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства кондитерської промисловості. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2020. Т. 26, № 4. С. 71-80.
25. Рудика В.І., Чемчикаленко Р.А., Компанієць А.О. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 33. С. 323-238.
26. Ситник Г. В., Олесенко І. С. Управління платоспроможністю підприємства торгівлі в системі формування його економічної безпеки. *БізнесІнформ*. 2018. № 7. С. 185-193.
27. Собчишин В. М., Драчук С. О., Джангіров О.Г., Домбровський А. Ю. Управління дебіторською заборгованістю підприємства з метою уникнення кризи неплатежів. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_11_34.
28. Теницька Н.Б., Гришко Ю.С. Теоретичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства в сучасних умовах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 5. С. 372-376.
29. Терен Г.М. Система показників аналізу ліквідності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 8. С. 36-41.
30. Толпежніков Р. О., Толпежнікова Т. Г., Третьяков А. Г. Міжнародні підходи до удосконалення платоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7034
31. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон. Тернопіль:, ТНЕУ. 2016. 304 с.

32. Халатур С.М., Кравченко М.В., Матвієнко А.О. Управління ризиками в проектах для удосконалення ліквідності, економічної безпеки та платоспроможності підприємств. Інвестиції : практика та досвід. 2022. № 2. С. 23–29. URL: https://DOI: 10.32702/2306-6814.2022.2.23.
33. Хільська І.І., Палак О.С. Платоспроможність підприємства. URL: http://surl.li/mptiy.
34. Чепка В.В., Свідерська І.М., Гавриленко Ю.О. Фінансовий стан підприємства: Теоретичні основи. *Інвестицій: практика та досвід*. 2021. № 19. С. 98. URL: https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.19-20.96.
35. Черняєв О.С., Ігнатенко Н.В., Виноградня В.М. Теоретичні аспекти управління ліквідністю та платоспроможністю організації. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. №3(17). С. 164-174.
36. Чорненька О. Б. Методи управління заборгованістю підприємства відповідно до концепції процесно-структурованого менеджменту. *Економічний простір*. 2020. № 161. С. 49-53.
37. Якименко-Терещенко Н., Жадан Т., Лакалін С., Знайченко В. Теоретичні засади формування обліково-аналітичного забезпечення управління ризиками ліквідності та платоспроможності підприємства. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*. 2021. №4. С.52–59. URL: https://doi.org/10.20998/2519-4461.2021.4.52
38. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. 2018. Т. 29(68), № 3. С. 173-180. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2018_29_3_35.

Додаток А

Фінансова звітність ВТКП «Роменський меблевий комбінат»

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив	Код рядка	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
I. Необоротні активи												
Нематеріальні активи:	1000	5098	5665	6977	7623	5971	7082	5537	3994	2738	5361	7540
первісна вартість	1001	9786	10578	12055	12782	11311	12597	11148	9712	8582	11374	13803
накопичена амортизація	1002	4688	4913	5078	5159	5340	5515	5611	5718	5844	6013	6263
Основні засоби:	1010	25529	23806	24592	25396	26176	27062	27040	25445	27600	26476	25992
первісна вартість	1011	44912	43520	45005	45440	46890	48471	48378	47626	49445	47924	47518
знос	1012	19383	19714	20413	20044	20714	21409	21338	22181	21845	21448	21526
Інвестиційна нерухомість:	1015	8207	9178	10139	11080	8929	8481	7850	7090	5878	4058	2606
первісна вартість	1016	11319	11774	13230	13824	12185	12220	12365	11210	10574	9372	7800
знос	1017	3112	2596	3091	2744	3256	3739	4515	4120	4696	5314	5194
інші фінансові інвестиції	1035	724	767	804	838	882	916	955	989	1020	1062	1096
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	194	240	327	416	503	559	633	685	771	828	890
Відстрочені податкові активи	1045	1760	1915	2058	2178	2367	2539	2678	2868	2994	3179	3344
Необоротні активи	1095	41512	41571	44897	47531	44828	46639	44693	41071	41001	40964	41468
II. Оборотні активи												
Запаси	1100	23825	28473	32067	32307	28976	28897	35072	38528	38431	40160	42491
Виробничі запаси	1101	6397	7038	6147	5201	6065	5389	5695	4861	5083	4112	4352
Незавершене виробництво	1102	1605	1533	2029	2069	1792	2033	2443	2752	2792	2565	2975
Готова продукція	1103	3644	3979	4410	4788	5175	5642	5970	6293	6659	7101	7546
Товари	1104	1300	1700	2058	2367	2867	3236	3645	4009	4389	4835	5223
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	10879	14223	17423	17882	13077	12597	17319	20613	19508	21547	22395
Дебіторська заборгованість за розрахунками:												
за виданими авансами	1130	3484	3483	3278	2807	3740	3200	3371	4222	3405	2712	2780
з бюджетом	1135	1021	324	386	543	132	532	965	618	907	1590	1151
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2473	1977	2528	2549	3138	2659	3085	3359	3791	4164	4209
Гроші та їх еквіваленти	1165	2614	2452	2895	2675	1861	2715	2060	2400	2701	2723	2300
Інші оборотні активи	1190	1748	1552	1784	1898	1920	1634	1605	1649	1538	1813	1737
Оборотні активи	1195	46044	52484	60361	60661	52844	52234	63477	71389	70281	74709	77063
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Баланс	1300	87556	94055	105258	108192	97672	98873	108170	112460	111282	115673	118531

Пасив	Код рядка	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
I. Власний капітал												
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	27646	27646	27646	27646	27646	27646	27646	27646	27646	27646	27646
Капітал у дооцінках	1405	1954	2353	2671	3235	3721	4091	4406	4871	5425	5788	6367
Додатковий капітал	1410	1284	1434	949	925	1177	1290	1205	1441	2139	1791	2163
Резервний капітал	1415	3942	4465	4846	5958	6787	7475	7538	8996	10076	10166	10389
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7638	7187	6810	7521	7526	8440	8204	8811	9379	10200	10789
Власний капітал	1495	42464	43085	42922	45285	46857	48942	48999	51765	54665	55591	57354
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення												
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	3589	3244	2928	3527	4301	3838	4294	4029	4292	3997	4600
Довгострокові кредити банків	1510	8705	9224	7225	10153	11806	11292	9348	8730	9605	5335	9702
Інші довгострокові зобов'язання	1515	52	121	193	272	332	405	462	513	583	655	731
Довгострокові зобов'язання	1595	12346	12589	10346	13952	16439	15535	14104	13272	14480	9987	15033
III. Поточні зобов'язання і забезпечення												
Короткострокові кредити банків	1600	24281	28598	41678	37018	20677	19394	28607	30165	23560	31505	26672
Поточна кредиторська заборгованість:												
за довгостроковими зобов'язаннями	1610	1058	1753	2453	3377	4028	4904	5868	6560	7192	7818	8579
за товари, роботи, послуги	1615	1596	2128	2038	2286	2731	2425	2720	2526	3125	2766	3052
за розрахунками з бюджетом	1620	1927	2074	2201	2399	2652	2904	3154	3316	3594	3858	3962
Поточні забезпечення	1660	1983	2386	2563	2999	3399	3890	3862	3746	3984	3752	3672
Інші поточні зобов'язання	1690	1901	1442	1057	876	889	879	856	1110	682	396	207
Поточні зобов'язання	1695	32746	38381	51990	48955	34376	34396	45067	47423	42137	50095	46144
Баланс	1900	87556	94055	105258	108192	97672	98873	108170	112460	111282	115673	118531

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	335815	359147	377968	398867	418931	438545	454602	470452	486122	509012	532774
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-314551	-327804	-344497	-360541	-374153	-392165	-410061	-429359	-445476	-465349	-477706
Валовий: прибуток	2090	21264	31343	33471	38326	44778	46380	44541	41093	40646	43663	55068
Інші операційні доходи	2120	6426	9470	13639	16751	21219	24888	28076	31445	35697	39195	42428
Адміністративні витрати	2130	-8007	-10249	-12464	-15084	-17541	-19551	-21925	-24479	-26791	-29126	-31584
Витрати на збут	2150	-5344	-7327	-8928	-10216	-11973	-13781	-15696	-16933	-18824	-20490	-21812
Інші операційні витрати	2180	-4884	-5934	-7191	-8706	-10358	-11618	-12940	-14644	-16377	-18103	-19868
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	9455	17303	18527	21071	26125	26318	22056	16482	14351	15139	24232
Інші фінансові доходи	2220	770	1152	895	1234	679	1177	834	1325	815	1260	656
Інші доходи	2240	652	1030	775	1192	758	1073	862	1340	662	963	899
Фінансові витрати	2250	-1201	-1424	-1538	-1897	-2161	-2265	-2549	-2826	-2969	-3354	-3641
Інші витрати	2270	-1476	-1635	-1915	-2266	-2429	-2602	-2705	-3082	-3377	-3558	-3876
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	8200	16426	16744	19334	22972	23701	18498	13239	9482	10450	18270
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1476	2956,68	3013,92	3480,12	4134,96	4266,18	3329,64	2383,02	1706,76	1881	3288,6
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	6724	13469,32	13730,08	15853,88	18837,04	19434,82	15168,36	10855,98	7775,24	8569	14981,4